

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В КОНТЕКСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Використовуючи напрацювання наук адміністративного, екологічного та земельного права, автор розкриває особливості системи органів виконавчої влади, які здійснюють управління у сфері використання та охорони земель історико-культурного призначення. У статті звертається увага на значну чисельність таких органів, а також постійні зміни, які відбуваються в системі органів виконавчої влади під виглядом їх оптимізації. Автор доходить висновку, що такі зміни на сьогодні в Україні відбуваються безсистемно та не сприяють ефективному використанню та охороні земель історико-культурного призначення.

Ключові слова: організаційно-правове забезпечення, охорона культурної спадщини, землі історико-культурного призначення, оптимізація органів виконавчої влади.

**Бевз
Олена
Володимирівна,**

кандидат юридичних наук, асистент кафедри екологічного права юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Проблеми соціального управління останніми роками набувають надзвичайної актуальності для сучасного суспільства, зокрема актуальними є проблеми управління у сфері використання й охорони земель історико-культурного призначення як одного з видів соціального управління.

Зазначимо, що ці проблеми досліджувалися і досліджуються представниками науки адміністративного права, якою напрацьовано основні категорії – «управління», «соціальне управління», «державне управління», «публічне управління», «публічна адміністрація» (як основний суб'єкт реалізації публічного управління) [1; 2; 6; 13; 30; 31]. Саме наука адміністративного права пропонує визначення поняття «управління» в найбільш загальному розумінні як родового поняття, що характеризує впорядкування взаємозв'язків і взаємодії певної множини елементів або складових частин техніки, природи, суспільства чи самої людини [1, с. 71]. Організаційна функція соціального управління нерозривно пов'язана з владоорганізаційною

діяльністю. У такому контексті управління є насамперед організаційною діяльністю держави, основна ознака якої – влада. Цей вид управління називається державним управлінням [31, с. 218]. Державне управління є одним з основних видів соціального управління в суспільстві.

Відштовхуючись від напрацювань представників науки адміністративного права, у цій статті ми сконцентруємо увагу на актуальних організаційно-правових проблемах державного управління у сфері використання й охорони земель історико-культурного призначення.

Оскільки поняття управління в галузі використання та охорони земель в Україні є складовою державного управління, для нього характерні ті проблеми, які існують для системи державного управління в цілому, зокрема пошуки «оптимальної» (згідно з термінологією указу Президента України від 9 грудня 2010 р. [24] та постанови Кабінету Міністрів від 10 вересня 2014 р. [25]) системи органів управління, не оминули і сферу управління щодо забезпечення раціонального використання, відтворення та охорони земель. Від інших галузей управління державне управління в сфері використання та охорони земель відрізняє насамперед специфіка його об'єкта, а саме відносини щодо забезпечення раціонального використання, відтворення та охорони земель як основного національного багатства. Управління в галузі використання й охорони земель відповідно до законодавчих підходів та тенденцій земельного права було і залишається одним із важливих правових інститутів земельного права.

Законодавчого визначення поняття управління у сфері використання та охорони земель Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. не містить. Однак сучасною земельно-правовою наукою вироблено багато доктринальних підходів до визначення поняття «управління у сфері використання та охорони земель». Управління в галузі використання й охорони земель визначають як засновану на правових нормах діяльність відповідних органів представницьких і виконавчих органів у галузі земельних відносин з метою забезпечення ефективного та раціонального використання земель усіма суб'єктами господарювання [9, с. 64]. На думку А. Мірошніченка, управління в галузі земельних відносин доцільно визначати як діяльність із використанням владного примусу, спрямовану на забезпечення раціонального використання, охорони та відтворення земель [11, с. 214].

П. Кулинич визначає, що державне управління у сфері використання та охорони земель – це організаційно-правова діяльність уповноважених органів влади із забезпечення раціонального використання земель власниками та користувачами земельних ділянок, а також іншими суб'єктами земельних правовідносин відповідно до вимог земельного законодавства України [8, с. 287].

Розглядаючи загальні закономірності, характерні для управління щодо будь-якої категорії земель, слід пам'ятати, що зміст управління у сфері використання та охорони земель, на нашу думку, визначається категорією земель, щодо яких здійсню-

ється управління. Якщо мова йде про конкретну категорію земель, то до загальних закономірностей додаються ще й специфічні, які диктуються цільовим призначенням тієї чи іншої земельної ділянки [12, с. 211]. Так, управління щодо земель історико-культурного призначення враховує закономірності використання та охорони об'єктів культурної спадщини, розміщених на цих землях.

Викладені вище положення дають можливість авторів, використовуючи напрацювання наук адміністративного, екологічного та земельного права, розкрити особливості організаційно-правового забезпечення управління¹ у сфері використання й охорони земель історико-культурного призначення, звернути увагу на проблеми в цій сфері. Зазначимо, що еколого-правовою та земельно-правовою наукою неодноразово здійснювалися дослідження загальних проблем управління, проте особливості управління у сфері використання й охорони земель історико-культурного призначення залишаються недостатньо дослідженими. Зважаючи на значення цих земель для збереження культурної спадщини як матеріальної основи самобутності української нації, на наше переконання, виникає нагальна потреба розглянути окремі аспекти управління у сфері охорони та використання земель історико-культурного призначення за участю органів державної влади.

Норми, присвячені регулюванню відносин, які складаються у сфері ви-

користання й охорони земель історико-культурного призначення, містяться в Земельному кодексі України (загальні норми), водночас спеціальні норми відображено в законах України «Про культуру» від 14 грудня 2010 р. [22], «Про охорону культурної спадщини» від 8 червня 2000 р. [27], «Про охорону археологічної спадщини» від 18 березня 2004 р. [26].

Закон України «Про культуру» у ч. 2 ст. 4 передбачає, що держава у пріоритетному порядку створює умови для збереження, відтворення та охорони історичного середовища. Центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері охорони культурної спадщини, та інші центральні й місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень уживають заходів для забезпечення охорони об'єктів культурної спадщини на території України (ч. 2 ст. 13 Закону України «Про культуру»).

У теорії екологічного та земельного права сформувалися усталені підходи до розуміння системи органів управління. Зокрема прийнято поділяти зазначені органи на дві великі групи [4, с. 34]: органи загальної (здійснюють управління в галузі використання та охорони земель разом із вирішенням інших завдань, віднесених до їх компетенції) та спеціальної компетенції (управління в галузі використання й охорони земель є головним або одним з головних напрямків їх діяльності) [7, с. 261–262].

Така класифікація системи органів управління може бути застосована

¹ Під організаційно-правовим забезпеченням управління мають на увазі систему органів, що здійснюють управління, та спосіб правового закріплення цієї системи [11, с. 215].

до органів управління у сфері охорони культурної спадщини. На підтвердження наведемо положення ч. 1 ст. 3 Закону України «Про охорону культурної спадщини», згідно з якою державне управління у сфері охорони культурної спадщини покладається на Кабінет Міністрів України (далі – КМ України), спеціально уповноважені органи охорони культурної спадщини.

Не зупиняючись на органах загальної компетенції, зосередимо увагу на повноваженнях органів спеціальної компетенції у сфері охорони культурної спадщини¹.

Повноваження центральних органів виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини визначено в ст. 5 Закону України «Про охорону культурної спадщини», ст. 6 Закону України «Про охорону археологічної спадщини», причому в редакції Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Міністерства юстиції України, Міністерства культури України, інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується че-

рез відповідних міністрів, а також Державного космічного агентства України» від 16 жовтня 2012 р. [16] до таких органів належать центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини, та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини.

На нашу думку, таке розмежування є сумнівним з точки зору його практичної реалізації. Відповідно до Положення про Міністерство культури України, затвердженого постановою КМ України від 3 вересня 2014 р. № 495 [14] (далі – Мінкультури), Мінкультури України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що *формує та забезпечує реалізацію державної політики* у сфері охорони культурної спадщини. Отже, на сьогодні Мінкультури є єдиним органом центральної виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини і здійснює всі ті повноваження, поділені відповідно до Закону від 16 жовтня 2012 р. між центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини.

На думку П. Кулинич, роль Мінкультури в забезпеченні раціонального використання й охорони земель історико-культурного призначення зводиться до здійснення трьох груп повноважень: 1) визначення меж земельних ділянок історико-культур-

¹ Такі органи деякі науковці відносять до органів виконавчої влади особливої компетенції (регулювання земельних відносин не є головним напрямком їхньої діяльності, проте реалізація основних повноважень нерозривно пов'язана з використанням та охороною земель як територіального базису для розміщення об'єктів інфраструктури) [9, с. 65–66]. Інші науковці називають такі органи міжгалузевими (компетенція цих органів охоплює певний функціональний напрямок діяльності) [11, с. 215–216].

ного призначення; 2) уточнення правового режиму земель, їх використання та охорони; 3) регулювання використання земельних ділянок історико-культурного призначення [8, с. 544–545]. О. Донець до зазначених трьох груп повноважень додає четверту, яка спрямована на регулювання формування, використання й охорони об'єктів культурної спадщини [5, с. 143].

Аналіз статті 5 Закону України «Про охорону культурної спадщини», ст. 6 Закону України «Про охорону археологічної спадщини» та Положення про Міністерство культури України дає підстави виділити такі повноваження Мінкультури у сфері використання та охорони земель історико-культурного призначення:

- бере участь у межах своєї компетенції у здійсненні державного контролю за використанням земель історико-культурного призначення;

- визначає межі територій археологічних пам'яток національного значення, затверджує зони їх охорони, охоронюваних археологічних територій, історичних ареалів населених місць і встановлює режим їх використання;

- видає розпорядження і приписи щодо охорони пам'яток національного значення, припинення робіт на таких пам'ятках, їх територіях і в зонах охорони, на охоронюваних археологічних територіях, в історичних ареалах населених місць, якщо зазначені роботи виконуються за відсутності затверджених або погоджених з відповідними органами охорони культурної спадщини програм і проєктів, передбачених законом, дозволів або з відхиленням від них;

- погоджує документацію із землеустрою у випадках і порядку, визначених Земельним кодексом України та Законом України «Про землеустрій», у частині відповідності зазначеної документації законодавству у сфері охорони культурної спадщини;

- погоджує програми та проєкти містобудівних, архітектурних і ландшафтних перетворень, меліоративних, шляхових, земляних робіт на пам'ятках національного значення, їх територіях, в історико-культурних заповідниках, на історико-культурних заповідних територіях, у зонах охорони, на охоронюваних археологічних територіях, в історичних ареалах населених місць, а також програми і проєкти, реалізація яких може позначитися на об'єктах культурної спадщини;

- видає дозволи: на проведення робіт на пам'ятках національного значення, їх територіях і в зонах охорони, на охоронюваних археологічних територіях, в історичних ареалах населених місць; на проведення археологічних розвідок, розкопок, інших земляних робіт у межах території, на якій розташовані архітектурні пам'ятки, та в зонах їх охорони, на охоронюваній археологічній території, в історичних ареалах населених місць, а також дослідження решток життєдіяльності людини, що містяться під землею поверхнею, під водою; на відновлення земляних робіт, зупинених у зв'язку з виявленням знахідки археологічного або історичного характеру;

- затверджує: плани організації території історико-культурних заповідників, віднесених до сфери

управління Мінкультури України, а також плани організації території історико-культурних заповідних територій; форми дозволів на проведення археологічних розвідок, розкопок, інших земляних робіт на території пам'ятки, охоронюваної археологічної території, у зонах охорони, в історичних ареалах населених місць, а також досліджень залишків життєдіяльності людини, що містяться під землею поверхнею, під водою; порядок розробки плану організації території історико-культурного заповідника та історико-культурної заповідної території; порядок визначення та затвердження меж і режимів використання зон охорони пам'яток і внесення змін до них тощо.

Для забезпечення реалізації зазначених повноважень відповідно до постанови КМ України від 30 березня 2002 р. № 446 було утворено Державну службу з охорони культурної спадщини як урядовий орган державного управління, що діяв у складі Міністерства культури та мистецтв України [30]. Цей орган 2006 року було реорганізовано в Державну службу з питань національної культурної спадщини, яку в свою чергу було ліквідовано згідно з постановою КМ України від 28 березня 2011 р. «Про ліквідацію урядових органів» [23]. Згодом у складі Мінкультури було створено департамент культурної спадщини та культурних цінностей, який також було ліквідовано 2014 року. На нашу думку, постійні перетворення і зрештою ліквідація цього органу негативно відобразилися на стані охорони земель історико-культурного призначення. Як слушно за-

значають представники науки адміністративного права, «Суттєве значення має розуміння того, що, наприклад, будь-яке скорочення чисельності працівників апарату або витрат на його утримання самі по собі не є обов'язковою ознакою його реформування, а тим більше оптимізації» [2, с. 13]. Часто під виглядом оптимізації приховується банальне скорочення чисельності органів управління, працівників їх апарату, незважаючи на важливість виконуваних ними повноважень. У цьому випадку важливість сфери управління зумовлена значенням культурної спадщини для збереження української нації як самобутньої культурної одиниці, підтримання іміджу України як цивілізованої європейської держави, яка має багату історію та культуру, цінує і належним чином охороняє її надбання.

В Україні традиційно з радянських часів склалася ситуація, коли об'єкти культурної спадщини перебувають у сфері управління не лише органів її охорони, а й органів виконавчої влади з питань містобудування та архітектури (особливо що стосується пам'яток архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва, історичних ареалів населених місць) [10, с. 30; 3, с. 119].

Таким органом є Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 р. затверджено Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [21] (далі –

Мінрегіон). Серед основних завдань Мінрегіону України визначається формування та забезпечення реалізації державної політики у сферах збереження традиційного характеру середовища населених пунктів. Мінрегіон відповідно до покладених на нього завдань затверджує державні будівельні норми, зокрема з питань реставрації, консервації, ремонту і пристосування пам'яток архітектури і містобудування, планування їх територій; затверджує склад, зміст і порядок розроблення історико-архітектурного опорного плану населеного пункту, занесеного до Списку історичних населених місць, тощо.

До сфери управління Мінрегіону входить і Державна архітектурно-будівельна інспекція (далі – Держархбудінспекція України), яка відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну архітектурно-будівельну інспекцію України» від 9 липня 2014 р. № 294 [19] забезпечує реалізацію державної політики з питань державного архітектурно-будівельного контролю. Саме ця інспекція у визначених законодавством випадках видає дозволи на виконання будівельних робіт, відмовляє у виданні таких дозволів, анулює їх; здійснює в межах своїх повноважень державний контроль за дотриманням юридичними і фізичними особами державних будівельних норм, стандартів і правил під час виконання підготовчих і будівельних робіт; зупиняє підготовчі та будівельні роботи, які виконуються без реєстрації декларації про початок їх виконання або дозволу на виконання будівельних робіт

тощо. Зокрема Держархбудінспекція надає дозволи і в тих випадках, коли мова йде про будівництво в історичних ареалах населених місць.

Слід відзначити, що в раніше чинному Положенні про Міністерство регіонального розвитку та будівництва України від 16 травня 2007 р. № 750 [15] було передбачено більш широкий перелік повноважень цього міністерства в зазначеній сфері. Так, серед основних завдань Міністерства регіонального розвитку та будівництва України було передбачено забезпечення збереження історичних ареалів, традиційного характеру середовища населених пунктів, пам'яток архітектури і містобудування. Вилучення у Мінрегіону таких повноважень оцінюється науковцями і практиками неоднозначно, проте свідчить про спробу зосередити управлінські повноваження у сфері охорони культурної спадщини в одного органу, що, на нашу думку, є позитивним. На підтвердження такої тенденції можна навести факт передання зі сфери управління Мінрегіону до Мінкультури Національного заповідника «Софія Київська» [29], розпорядження КМ України від 20 жовтня 2011 р. № 1032р «Про передачу цілісних майнових комплексів історико-культурних заповідників до сфери управління Міністерства культури» [28], а також нову редакцію п. 4 Порядку визначення меж та режимів використання історичних ареалів населених місць, обмеження господарської діяльності на території історичних ареалів населених місць, відповідно до чинної редакції якого від 14 грудня 2011 р. відповідальними

за визначення меж і режимів використання історичних ареалів визначено лише Мінкультури та уповноважені ним органи охорони культурної спадщини [17].

Викладене вище свідчить про тенденцією до скорочення повноважень Мінрегіону у сфері використання та охорони земель історико-культурного призначення. У той же час відповідно до чинної системи органів виконавчої влади, запровадженої постановою КМ України від 10 вересня 2014 р. № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» [25], Мінрегіон є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин, землеустрою, охорони земель (крім використання та охорони земель сільськогосподарського призначення). Відповідно до зазначеної постанови було реорганізовано Державне агентство земельних ресурсів України, яке відповідно до п. 4 указу Президента України «Про Положення про Державне земельне агентство України» від 8 квітня 2011 р. забезпечувало дотримання режиму використання земель історико-культурного призначення [18], шляхом його перетворення у Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру.

Згідно з Положенням про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру, затвердженим постановою КМ України від 14 січня 2015 р. № 15 [20], Держгеокадастр забезпечує підготовку та здійснення організаційних, еко-

номічних, екологічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання й охорону земель, їх захист від шкідливого антропогенного впливу, дотримання режиму використання земель історико-культурного призначення (п. 4 пп. 34). Повноваження щодо дотримання режиму використання земель історико-культурного призначення покладено і на територіальні органи Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру, які повинні бути утворені відповідно до постанови КМ України від 14 січня 2015 р. № 5¹.

Підсумовуючи підкреслимо, що проблеми, що стосуються системи органів управління у сфері використання й охорони земель історико-культурного призначення, характерні для системи органів виконавчої влади в цілому, коли життєво необхідні зміни в управлінському апараті відбуваються некомплексно, суперечливо, а іноді – стихійно [2, с. 12]. Як зазначає В. Цветков, суб'єктивізм та імпровізація в управлінні, руйнування управлінських механізмів без заміни їх на ефективніші, апробовані аналоги деструктивно діють на суспільство [32, с. 218].

¹ Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 3 лютого 2015 р. № 14 затверджено положення про територіальні органи Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру (Головне управління Держгеокадастру в області, Міжрегіональне управління Держгеокадастру, Міськрайонне управління Держгеокадастру, Управління (Відділ) Держгеокадастру в місті, Управління (Відділ) Держгеокадастру у районі, Головне управління Держгеокадастру у м. Києві), проте станом на 1 березня 2015 р. Держгеокадастр і його територіальні органи фактично ще не почали свою діяльність, натомість продовжує діяти Держгеокадастр.

До управління у сфері використання й охорони земель історико-культурного призначення в українському законодавстві закріпився підхід як до чогось другорядного, не вартого уваги. Характерною ознакою управління в цій сфері є розпо-рошеність функцій між різними державними органами, зокрема між Мінкульту України та Мінрегіоном України. У той же час у повноваженнях органів земельних ресурсів, які відповідно до чинного законодавства покладено на Держгеокадастр, не відображено специфіку об'єкта, у сфері охорони та використання якого в такому разі здійснюється управління, тобто земель історико-культурного призначення. Реорганізацію Держземагентства України з переданням його функцій Держгеокадастру вважаємо недоречним.

Список використаних джерел:

1. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академ. курс : [підруч. у 2 тт.] / В. Б. Авер'янов. – К.: Юридична думка, 2007. – Т. I: Заг. частина. – 592 с.
2. Авер'янов В. Б. Органи виконавчої влади в Україні / В. Б. Авер'янов; НАНУ, Ін-т держ. і права. – К.: Ін Юре, 1997. – 48 с.
3. Андрус Г. О. Охорона культурної спадщини України в контексті світових інтеграційних процесів (друга половина XX – початок XXI століття): дис. ... канд. іст. наук за спец. 26.00.05/ Г. О. Андрус. – К., 2009. – 206 с.
4. Балюк Г. І. Екологічне право України: Конспект лекцій у схемах (Заг. і Особл. частини) : навч. посіб. / Г. І. Балюк; МОНУ. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 192 с.
5. Донець О. В. Правовий режим земель історико-культурного призначення : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06 / О. В. Донець. – Х., 2010. – 218 с.
6. Загальне адміністративне право : підручник / [Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А. А. та ін.] ; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2015. – 568 с.
7. Земельне право : підручник / [М. В. Шульга, Н. О. Багай, В. І. Гордєєв та ін.] ; за ред. М. В. Шульги. – Х. : Право, 2013. – 520 с.
8. Земельне право України : [підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / [В. І. Семчик, П. Ф. Кулинич, М. В. Шульга]. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2008. – 600 с.
9. Земельне право України : підручник / [Беженар Г. М., Бондар Л. О., Гаврик Н. С. та ін.] ; за ред. О. О. Погрібного та І. І. Каракаша. – Вид. 2, перероб. і доп. – К.: Істина, 2009. – 600 с.
10. Каткова Т. Г. Правова охорона культурної спадщини в Україні / Т. Г. Каткова. – Х. : Право, 2008. – 216 с.
11. Мірошниченко А. М. Земельне право України : навч. посіб. / А. М. Мірошниченко. – К. : Ін-т законодавства Верхов. Ради України, 2007. – 432 с.
12. Общая теория советского земельного права / [Аксененко Г. А, Краснов Н. И., Иконичкая И. А.]. – М.: Наука, 1983. – 360 с.
13. Організація виконавчої влади потребує реформування / В. Авер'янов, В. Дерезь, А. Пухтецька // Право України: юридичний журнал. – К., 2009. – № 12. – С. 39–46.
14. Положення про Міністерство культури України: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2014 р. № 495 // Офіційний вісник України – 2014. – № 81. – Ст. 2285.
15. Положення про Міністерство регіонального розвитку та будівництва України: постанова Кабінету Міністрів України від 16 травня 2007 р. № 750 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 39. – Ст. 1545.

16. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Міністерства юстиції України, Міністерства культури України, інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується через відповідних міністрів, а також Державного космічного агентства України: Закон України від 16 жовтня 2012 р. // Офіційний вісник України. – 2012. – № 95 – Ст. 3845.

17. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2011 р. № 1293 // Офіційний вісник України – 2011. – № 97. – Ст. 3553.

18. Про Державне земельне агентство України: указ Президента України від 8 квітня 2011 р. № 445/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 29. – Ст. 1253.

19. Про затвердження Положення про Державну архітектурно-будівельну інспекцію України : постанова Кабінету Міністрів України від 9 липня 2014 р. № 294 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 61. – Ст. 1688.

20. Про затвердження положення про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру : постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 15 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 7. – Ст. 164.

21. Про затвердження Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України : постанова Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 р. № 197 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 61. – Ст. 1688.

22. Про культуру: Закон України від 14 грудня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 24. – Ст. 168.

23. Про ліквідацію урядових органів: постанова Кабінету Міністрів України від 28 березня 2011 р. // Офіційний вісник України. – 2011. – № 26. – Ст. 1054.

24. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади

№ 1085/2010: указ Президента України від 9 грудня 2010 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 94. – Ст. 3334.

25. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3. – Ст. 27.

26. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 р. № 442 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 74. – Ст. 2105

27. Про охорону археологічної спадщини : Закон України від 18 березня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 26. – Ст. 1080.

28. Про охорону культурної спадщини : Закон України від 8 червня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 39. – Ст. 333.

29. Про передачу цілісних майнових комплексів історико-культурних заповідників до сфери управління Міністерства культури» : розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2011 р. № 1032р. // Урядовий кур'єр від 9 листопада 2011 р. – № 208.

30. Про передачу цілісного майнового комплексу Національного заповідника «Софія Київська» до сфери управління Міністерства культури : розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 червня 2011 р. № 552-р [Електронний ресурс]. – Офіц. сайт ВР України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/552-2011-p>.

31. Про утворення Державної служби охорони культурної спадщини : постанова Кабінету Міністрів України від 30 березня 2002 р. № 446 // Офіційний вісник України – 2002. – № 14. – Ст. 750.

32. Совершенствование аппарата государственного управления / Цветков В.В. – К., 1982. – 375 с.

33. Юридична енциклопедія: В 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова) [та ін.]. – К.: «Укр. енцикл.», 1998. – Т. 6 : Т–Я. – 2004. – 768 с.

Бевз Е. В. Организационно-правовые аспекты управления в сфере использования и охраны земель историко-культурного назначения в контексте оптимизации системы органов исполнительной власти в Украине.

Используя исследования ученых в сфере административного, экологического и земельного права, автор раскрывает особенности системы органов исполнительной власти, осуществляющих управление в сфере использования и охраны земель историко-культурного назначения. В статье обращается внимание на большое количество таких органов, а также постоянные изменения, которые происходят в системе органов исполнительной власти под видом их оптимизации. Автор приходит к выводу, что такие изменения сегодня в Украине происходят бессистемно и не способствуют эффективному использованию и охране земель историко-культурного назначения.

Ключевые слова: организационно-правовое обеспечение, охрана культурного наследия, земли историко-культурного назначения, оптимизация органов исполнительной власти.

Bevz O. V. Organizational and legal aspects of the use and protection of lands of historical and cultural significance in the context of the optimization of executive power system in Ukraine.

It is becoming increasingly difficult to ignore the fact that solving problems of sustainable use and protection of land is not possible without creating a balanced system of government institutions, determining the powers and principles of powers division between the state authorities, the legislative provisions of their functions and tasks. The issue has grown in importance in the light of recent changes in the legislation concerning the optimization of executive powers. The problems that are typical for the public administration in general are inherent to the governance in land use and protection in Ukraine as the part of public administration. The Land Code of Ukraine dated 25 October 2001 at first identified the lands of historical and cultural significance as an independent category. This category of land has a direct and close connection with the problem of cultural heritage protection.

The aim of this article is to determine the state bodies' executive power with the competence in cultural and historical lands usage and protection. Special attention is given to the description of competence of such state bodies as Ministry of Culture of Ukraine, Ministry for Regional Development, Building and Housing of Ukraine, State Architectural and Building Inspection of Ukraine, State Agency for Land Resources of Ukraine, State Service of Geodesy, Cartography and Cadastre.

The article draws attention to the large number of bodies as well as the constant changes that occur in the system of executive power pretended to be the optimization. The results of the investigation show that these changes in Ukraine take place irregularly today and are not conducive to the efficient use and protection of lands of historical and cultural significance.

Key words: organizational and legal support, protection of cultural heritage, the land of historical and cultural significance, the optimization of the executive branch.

Стаття надійшла до редакції 16.01.2015